

פרק א': פרשנות

1. בחוק זה -

הגדרות

"אזור נלווה" - מרחב הים התיכון שמעבר למימי החופין עד למרחק שאינו עולה על 200 מילים ימיים מנקודת שפל המים שבחוף;

"אמנת הקרן" - האמנה הבין-לאומית בדבר הקמת קרן בין-לאומית לפיצוי נזקי זיהום בשמן משנת 1992 שנעשתה בלונדון ב-27 בנובמבר 1992, כפי שתוקנה בלונדון ביום 18 באוקטובר 2000¹;

"אמצעי מנע" - כל אמצעי סביר שנוקט אדם, לרבות בעל כלי שיט, לאחר שאירעה תקרית, כדי למנוע או לצמצם נזק זיהום;

"כטוחה כספית" - ערבות בנקאית או תעודה של קרן פיצויים בין-לאומית;

"בית המשפט" - בית המשפט לימאות לפי חוק בית המשפט לימאות, התשי"ב-1952²;

"בעל כלי שיט" - מי שרשום במרשם של מדינה כבעל כלי השיט, ולגבי כלי שיט בבעלות מדינה המופעל על ידי תאגיד הרשום באותה מדינה - התאגיד הרשום;

"האמנה" - האמנה הבין-לאומית בדבר אחריות לנזקי זיהום בשמן משנת 1992, שנעשתה בלונדון ב-27 בנובמבר 1992, כפי שתוקנה בלונדון ביום 18 באוקטובר 2000³;

"המנהל" - מנהל מינהל הספנות והנמלים במשרד התחבורה או מי שהוא הסמיך לענין חוק זה, כולו או מקצתו;

"הקרן הבין-לאומית" - הקרן הבין-לאומית שהוקמה בהתאם לאמנת הקרן;

"כלי שיט" - כמשמעותו בחוק הספנות (כלי שיט), התש"ך-1960⁴ (בחוק זה - חוק הספנות (כלי שיט)), אשר נבנה או הותאם להוביל שמן בצובר כמטען, ואולם לענין כלי שיט כאמור הכשיר להוביל שמן ומטען אחר - רק כאשר הוא מוביל שמן כמטען או כשהוא במסע לאחר הובלה כאמור, אלא אם כן הוכח שאינו נושא שיירי שמן כמטען;

"מנהל נמל" ו"נמל" - כהגדרתם בפקודת הנמלים (נוסח חדש), התשל"א-1971⁵;

"נזק זיהום" - כל אחד מאלה:

(1) אבדן או נזק, שנגרם מחוץ לכלי השיט על ידי זיהום שנוצר כתוצאה משמן שנפלט או שנשפך מכלי השיט, ויהא מקום השפיכה או הפליטה אשר יהא, ובלבד שפיצוי בעבור פגיעה בסביבה, למעט פיצוי בעבור אבדן רווח מפגיעה כאמור, יוגבל לעלויות של אמצעים סבירים שנקטו או שיינקטו לשם ניקוי או שיקום הסביבה שנפגעה;

(2) עלות אמצעי מנע, לרבות אבדן או נזק הנגרמים על ידי השימוש באמצעי המנע;

* התקבל בכנסת ביום ג' בשבט התשס"ד (26 בינואר 2004); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2938, מיום ט"ו בחשוון התשס"א (13 בנובמבר 2000), עמ' 147.

¹ אמנת הקרן מופקדת לעיון הציבור במשרדי מנהל הספנות והנמלים במשרד התחבורה.

² ס"ח התשי"ב, עמ' 232.

³ האמנה מופקדת לעיון הציבור במשרדי מנהל הספנות והנמלים במשרד התחבורה.

⁴ ס"ח התש"ך, עמ' 70.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 20, עמ' 443.

"קברניט" - מי שבירו הפיקוד על כלי השיט, למעט נתב;

"שמן" - שמן מינרלי פחמימני עמיד (persistent hydrocarbon mineral oil) לסוגיו, לרבות שמן גלמי (crude oil), דלק היסק (fuel oil), שמן דיזל כבד (heavy diesel oil) או שמן סיכה (lubricating oil), בין כשהוא נישא כמטען בכלי שיט ובין כשהוא במכלי הרלק של כלי שיט;

"תביעה לפיצויים" - תביעה לפיצויים בשל נזק זיהום לפי הוראות חוק זה;
"תעודת אישור" - תעודה המאשרת כי לכלי השיט פוליסת ביטוח או בטוחה כספית, שהיא בתוקף ובהתאם להוראות חוק זה או האמנה, לפי הענין, ושנתנה רשות מוסמכת, כלהלן:

- (1) לכלי שיט ישראלי - המנהל;
 - (2) לכלי שיט שאינו ישראלי הרשום כדין במדינה שהיא חברה באמנה - הרשות המוסמכת של אותה מדינה;
 - (3) לכלי שיט שאינו ישראלי ואינו רשום כדין במדינה שהיא חברה באמנה - רשות מוסמכת של מדינה שהיא חברה באמנה, או שהכיר בה המנהל לענין חוק זה;
- "תקרית" - אירוע או סדרת אירועים שמקורם אחד, שבהם היה מעורב כלי שיט ואשר גרמו נזק זיהום, או אירוע היוצר חשש ממשי ומידי לגרימת נזק זיהום.

תחולה לגבי
נזק זיהום

2. הוראות חוק זה יחולו על נזק זיהום כלהלן:
 - (1) נזק זיהום שנגרם בישראל לרבות במימי החופין, וכן באזור הנלווה;
 - (2) נזק זיהום שנגרם במדינה חברה באמנה - כאמור להלן, ובלבד שהוא נגרם מתקרית אשר נגרם ממנה גם נזק זיהום כאמור בפסקה (1):
 - (א) בשטחה הריבוני, לרבות במים הטריטוריאליים שלה;
 - (ב) באזור הכלכלי הבלעדי שלה (Exclusive Economic Zone), ואם אין לה אזור כאמור - אזור שהוכרו על ידה לפי סעיף 2 לאמנה;
 - (3) עלות אמצעי מנע אשר ננקטו בכל מקום שהוא במטרה למנוע או למזער נזק זיהום, כאמור בפסקאות (1) או (2).

סייג לתחולה

3. הוראות חוק זה לא יחולו על כלי שיט צבאיים או על כלי שיט אחרים שהם בבעלות של מדינה, או המופעלים על ידי מדינה, ומשמשים באותה עת רק בשירות ממשלתי שאינו מסחרי.

פרק ב': חובת ביטוח ותעודת אישור

חובת ביטוח

4. בעל כלי שיט המוביל למעלה מ-2,000 טון שמן בצובר כמטען, חייב להחזיק פוליסת ביטוח או בטוחה כספית שהם בתוקף, ולפי חוק זה, בסכום שלא יפחת מהסכום הנדרש לכיסוי חבותו לנזק זיהום, בהתאם לקבוע בתוספת הראשונה.

מתן תעודת
אישור

5. (א) נוכח המנהל כי לבעל כלי שיט ישראלי פוליסת ביטוח או בטוחה כספית כאמור בסעיף 4, ייתן לכלי השיט תעודת אישור; תעודת האישור תהיה בשפות העברית והאנגלית, נוסחה יהיה כאמור בתוספת השניה ועותק שלה יופקד במרשם הישראלי כהגדרתו בחוק הספנות (כלי שיט).

(ב) שר התחבורה, בהתייעצות עם שר האוצר, יקבע תנאים למתן תעודת אישור, במטרה להבטיח מלוא תשלום נזק זיהום לפי הוראות חוק זה, ובין השאר לענין זהות המבטח ואיתנותו הפיננסית והכלכלית, אופן דרכי פקיעת פוליסת הביטוח או הבטוחה הכספית ומועד פקיעתה.

6. (א) לא ישיט אדם כלי שיט ישראלי שחלה עליו חובת ביטוח או בטוחה כספית לפי סעיף 4 אלא אם כן יש בכלי השיט תעודת אישור תקפה לפי הטופס־שבתוספת השניה.
(ב) לא ישיט אדם אל נמל בישראל או מנמל בישראל, כלי שיט שאינו ישראלי שחלות עליו החובות לפי סעיף 4 אלא אם כן יש בכלי השיט תעודת אישור תקפוז.

7. (א) המנהל רשאי לעלות על כלי שיט בכל עת כדי לפקח על קיום הוראות פרק זה.

(ב) המנהל רשאי להורות למנהל נמל שלא להרשות כניסת כלי שיט שאינו ישראלי לתחום נמל אם הוא אינו נושא תעודת אישור תקפה, או למנוע יציאתו של כלי שיט כאמור מתחום נמל, עד שיוכיח להנחת דעת המנהל כי הוא נושא תעודת אישור כאמור.

פרק ג': אחריות

סימן א': היקף האחריות של בעל כלי שיט

8. (א) נגרם נזק זיהום יהיה אחראי לנזק שנגרם -

(1) בתקרית שהיא אירוע - בעל כלי השיט בזמן התקרית;

(2) בתקרית שהיא סדרת אירועים שמקורם אחד - מי שהיה בעל כלי השיט בזמן האירוע הראשון.

(ב) נגרם נזק זיהום כתוצאה מתקרית שבה מעורבים שני כלי שיט או יותר, יהיו כל בעלי כלי השיט המעורבים בתקרית, יחד ולחוד, אחראים לנזק הזיהום שאי אפשר להפרידו ביניהם באופן סביר.

9. (א) בעל כלי שיט יהיה פטור מאחריותו לגרימת נזק זיהום לפי הוראות סעיף 8 אם הוכח אחר מאלה:

(1) נזק הזיהום נגרם כתוצאה מפעילות מלחמתית, מסכסוך מזוין או מפעילות עוינת, ממלחמת אזרחים, ממרי, או מתופעת טבע חריגה שלא ניתן להימנע ממנה ושאי אפשר לעמוד בפניה;

(2) נזק הזיהום נגרם, בשלמותו, בשל מעשה או מחדל של צד שלישי, לרבות הניזוק, במטרה לגרום נזק;

(3) נזק הזיהום נגרם, בשלמותו, בשל רשלנות או התנהגות פסולה אחרת של רשות שלטונית או רשות אחרת, האחראית לפי דין לאחזקה או להפעלה של אורות או עזרי ניווט אחרים, בעת ביצוע תפקידיה.

(ב) הוכיח בעל כלי שיט כי נזק הזיהום נגרם, בשלמותו או בחלקו, ממעשה או ממחדל של הניזוק במטרה לגרום נזק, או בשל רשלנותו של הניזוק, רשאי בית המשפט לפטרו, באופן מלא או חלקי, מאחריותו לפי סעיף 8 כלפי אותו ניזוק.

סימן ב': היקף חבותו של בעל כלי שיט

10. (א) בעל כלי שיט רשאי, בהתאם להוראות חוק זה, להגביל את חבותו לנזק זיהום, לכל תקרית שאירעה, לסכומים שיחושבו כאמור בתוספת הראשונה, בהתאם לתפוסת כלי השיט.

(ב) תפוסת כלי השיט תחושב לפי הוראות האמנה הבין־לאומית בדבר מדידת תפוסתן של אניות, שנחתמה בלונדון ביום 25 ביוני 1969⁶.

⁶ האמנה מופקדת לעיון הציבור במשרדי מנהל הספנות והנמלים במשרד התחבורה.

11. על אף האמור בסעיף 10, בעל כלי שיט אינו רשאי להגביל את חבותו לנזק זיהום אם הוכח שזנזק הזיהום נגרם ממעשה או ממחדל שלו שנעשה בכוונה לגרום לנזק האמור, או בקלות דעת ביודעו כי המעשה או המחדל יגרום, קרוב לודאי, להתרחשות הנזק.

סימן ג': היקף חבותו של המבטח

12. חבותו של מבטח או של מי שהמציא בטוחה כספית (בסימן זה ובסימן ד' – המבטח), מוגבלת, לכל תקרית, לאותו הסכום שאליו זכאי בעל כלי השיט להגביל את חבותו לפי הוראות סעיף 10.

13. הוגשה תביעה נגד המבטח יחולו הוראות אלה:

- (1) המבטח רשאי להתגונן בעילות הפטור המפורטות בסעיף 9(א) עד (3) ו-(ב);
- (2) המבטח רשאי להתגונן בטענה שזנזק הזיהום נגרם בשל התנהגות פסולה ומכוונת של בעל כלי השיט;
- (3) המבטח לא יהיה רשאי להתגונן בטענה שבעל כלי השיט נמצא בהליכי פירוק או פשיטת רגל;
- (4) המבטח לא יהיה רשאי להתגונן בכל טענה אחרת שהיה יכול להתגונן בה אילו נתבע על ידי בעל כלי השיט.

14. הסכומים הקבועים בפוליסת הביטוח או בבטוחה הכספית שניתנו לפי חוק זה יעמדו באופן בלעדי לצורך פיצויים לפי חוק זה.

סימן ד': הקמת קרן הגבלה

15. (א) בעל כלי שיט המעוניין להגביל את חבותו כאמור בסעיף 10 יגיש בקשה לבית המשפט לקבלת אישור להקמת קרן להגבלת חבותו (להלן – קרן הגבלה); לבקשה תצורף רשימת התביעות לפיצויים, הידועות לו באותה שעה, שברצונו להכפיף להגבלת החבות, וכן יודיע על כל תביעה נוספת כאמור שנודע לו עליה אחרי הגשת הבקשה.

(ב) אישור הקמת קרן הגבלה בידי בית המשפט מותנה בהפקדת סכום ההגבלה בבית המשפט או בהמצאת ערבות בנקאית או בטוחה כספית אחרת בגובה סכום ההגבלה, לבית המשפט; אין במתן אישור לפי סעיף קטן זה כדי להכריע בשאלת זכאותו של בעל כלי השיט להגביל את חבותו לפי הוראות חוק זה.

16. (א) מבטח רשאי להקים קרן הגבלה; הקמת קרן הגבלה לפי סעיף זה תהיה בהתאם להוראות סעיף 15, בשינויים המחוייבים, ויחול עליה הדין החל על קרן הגבלה שהוקמה לפי סעיף 15.

(ב) מבטח רשאי להקים קרן הגבלה גם אם בעל כלי השיט אינו רשאי להגביל את חבותו לפי הוראות סעיף 10; הקמת קרן הגבלה לפי סעיף זה לא תגרע מזכותו של תובע להגיש תביעה לפיצויים נגד בעל כלי השיט.

(ג) הוגשה בקשה לקבלת אישור להקמת קרן הגבלה, הן על ידי בעל כלי השיט והן על ידי מבטח, בשל אותה תקרית, יראו כל סכום שהופקד בבית המשפט, או כל ערבות בנקאית או בטוחה כספית שניתנו לבית המשפט, לצורך קבלת אישור להקמת אחת מקרנות ההגבלה האמורות, כאילו הופקד או ניתן גם לצורך קבלת אישור להקמת קרן ההגבלה השניה.

עיכוב הליכים
אחרי הגשת
בקשה להקמת
קרן הגבלה

17. הוגשה בקשה להקמת קרן הגבלה רשאי בית המשפט לעכב בצו את הדיון בכל תביעה לפיצויים שהוגשה לפי הוראות חוק זה, וכן כל פעולה של הוצאה לפועל או של כל סעד, לרבות סעד זמני, שניתן בהליך אזרחי אחר, נגד בעל כלי השיט, שענינם נזק זיהום שבשלו מתבקשת הקמת הקרן; צו לפי סעיף זה יעמוד בתוקפו עד למתן החלטה לפי סעיף 18.

ביטול עיקולים,
עיכובים וערובות

18. הקים בעל כלי שיט קרן הגבלה באישור בית המשפט לפי סעיף 15 והוא זכאי להגביל את חבותו לפי הוראות חוק זה, יחולו הוראות אלה:

(1) לא תהיה למי שנוק הזיהום מקנה לו עילת תביעה לפי סעיף 21, או למי שניתן לזכותו פסק דין בשל עילה כאמור, הזכות להיפרע מנכסים אחרים של בעל כלי השיט;

(2) בית המשפט יחליט בענין תביעה לפיצויים, ובענין כל פעולה או סעד, לרבות סעד זמני, שעוכבו בצו לפי הוראות סעיף 17;

(3) בית המשפט יורה על שחרור כל כלי שיט או רכוש אחר השייך לבעל כלי השיט שעוכב או שעוקל לצורך הבטחת חבותו בשל נזק הזיהום שנוצר מאותה תקרית, וכן יורה על שחרור כל ערובה שנתן בעל כלי השיט לצורך שחרור כלי שעוכב או שעוקל כאמור.

מתן הודעה
לתובעים

19. הוקמה קרן הגבלה, ייתן בית המשפט הודעה על כך לכל תובע שתביעתו לפיצויים כפופה להגבלת החבות ושעליה הודיע בעל כלי השיט לבית המשפט עד להקמת הקרן, וכן יפרסם הודעה על כך ברשומות ובכל דרך אחרת נוספת שתיראה לו.

הקמת קרן
הגבלה במדינה
אחרת החברה
באמנה

20. הוגשה תביעה לפיצויים, ובעל כלי השיט או המבטח הקים קרן הגבלה לשם הגבלת חבותו לגבי אותה תקרית באחת המדינות החברות באמנה, וקרן ההגבלה האמורה הוקמה בהתאם לאמנה, והוכח לבית המשפט כי כספי קרן ההגבלה באותה מדינה עומדים בפועל לרשותם של תובעים בישראל, יחולו הוראות אלה:

(1) יראו את בעל כלי השיט כאילו הקים קרן הגבלה לפי חוק זה לצורך הגבלת חבותו לפי סעיף 15, ויראו את המבטח כאילו הקים קרן הגבלה בהתאם לסעיף 16, לפי הענין;

(2) הוכח לבית המשפט כי בעל כלי השיט זכאי להגביל את חבותו, יחולו הוראות סעיף 18;

(3) הסמכות להקצות את כספי קרן ההגבלה כאמור בסעיף 24 תהיה לבית המשפט של המדינה שבה הוקמה קרן ההגבלה, ואולם לענין גובה נזק הזיהום שנגרם לתובע, ישמש פסק דין חלוט של בית המשפט בישראל ראיה לכך בבית המשפט של המדינה שבה הוקמה קרן ההגבלה.

פרק ד': תביעות וסמכות שופט

הוראות לענין
הגשת תביעה
לפיצויים

21. (א) תביעה לפיצויים תוגש לבית המשפט על ידי מי שנגרם לו נזק זיהום.

(ב) תביעה לפיצויים תוגש נגד אחד או יותר מאלה:

(1) בעל כלי השיט האחראי לנזק זיהום לפי הוראות סעיף 8;

(2) מי שנתן פוליסת ביטוח או בטוחה כספית לפי סעיף 4 לבעל כלי השיט כאמור בפסקה (1);

(3) הקרן הבין-לאומית.

(ג) המגיש תביעה לפיצויים ימציא אותה גם למנהל הקרן הכין-לאומית, בדרך שנקבעה לפי סעיף 39.

22. (א) מי שנוק זיהום מקנה לו עילת תביעה לפיצויים לפי חוק זה -

(1) לא תהיה לו עילת תביעה לפיצויים על פי חוק אחר כנגד מי שמנוי בסעיף 21(ב).

(2) לא תהיה לו עילת תביעה לפיצויים לפי כל דין כנגד כל אחד מהמפורטים להלן, אלא אם כן נזק הזיהום נגרם ממעשה או ממחדל של אותו אדם שנעשה בכוונה לגרום לנזק זיהום, או בקלות דעת ביודעו כי המעשה או המחדל יגרום, קרוב לוודאי, להתרחשות הנזק:

(א) סוכן שלוח או עובד של בעל כלי השיט;

(ב) איש צוות של כלי השיט;

(ג) נתב או אדם אחר המבצע פעילות בעבור כלי השיט;

(ד) חוכר, מנהל או מפעיל של כלי השיט;

(ה) אדם המבצע פעולות חילוץ בהסכמת בעל כלי השיט או על פי הוראות רשות ציבורית מוסמכת;

(ו) אדם הנוקט אמצעי מנע כרין;

(ז) סוכן, שלוח או עובד או מי מטעמם של כל אחד מהמפורטים בפסקאות משנה (א), (ד), (ה) ו-(ו).

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מזכותו של תובע להגיש תביעה לפי חוק אחר, לרבות מזכותו של בעל כלי השיט לחזור על צד שלישי, ובלבד שחוק זה אינו מקנה לו עילת תביעה לפיצויים.

23. (א) התקופה שבה מתיישנת תביעה לפיצויים לפי חוק זה היא שלוש שנים מהיום שבו קרה נזק הזיהום (בחוק זה - תקופת ההתיישנות).

(ב) תביעה לפיצויים תתיישן בתום שש שנים ממועד התקרית אף אם טרם הלפה תקופת ההתיישנות, ולענין תקרית שהיא סדרת אירועים יימנו שש השנים האמורות ממועד האירוע הראשון.

(ג) התיישנה תביעה לפיצויים תפקע הזכות לפיצויים בשל נזק הזיהום.

24. הוקמה בישראל קרן הגבלה לפי סימן ד' לפרק ג' ופסק בית המשפט, בתביעה לפיצויים לתובעים, את הסכומים לתשלום, ופסק הדין נעשה חלוט, יחולו הוראות אלה:

(1) בית המשפט יקצה לתובעים את כספי קרן ההגבלה, לפי יחס הסכומים שנפסקו לתובעים;

(2) הוכיח בעל כלי השיט או אדם אחר, כי הוא עשוי לחוב בתשלום מכספי הקרן בתאריך המאוחר מיום הקצאת כספי הקרן לפי פסקה (1), רשאי בית המשפט להורות כי עד לתאריך שיקבע יוקצה מכספי הקרן סכום הולם לכיסוי החבות כאמור;

(3) הכריז בית משפט בישראל על פסק חוץ כפסק אכיף לפי הוראות חוק אכיפת פסקי חוץ, התשי"ח-1958⁷, יחולו הוראות אלה:

(א) פסק החוץ יהווה ראייה לגובה נזק הזיהום של הזוכה בו;

⁷ ס"ח התשי"ח, עמ' 68; התש"ן, עמ' 91.

(ב) הסכום שנפסק בפסק החוץ יבוא בחשבון הסכומים שנפסקו לתובעים לפי פסקה (1):

(ג) בית המשפט יקצה לזוכה בפסק החוץ את חלקו היחסי מתוך כספי קרן ההגבלה;

בחוק זה, "פסק חוץ" – פסק דין שניתן בתביעה לפיצויים, בשל נזק זיהום שנבע מאותה תקרית שבשלה הוקמה קרן ההגבלה בישראל, על ידי בית משפט במדינה אחרת החברה באמנה.

25. שולמו פיצויים בשל נזק זיהום כתוצאה מתקרית, לפני הקצאת כספי קרן ההגבלה, ועוברות למי ששילם פיצויים כאמור כל הזכויות שהארם שפוצה על ידו היה נהנה מהן על פי הוראות חוק זה בשיעור התשלומים ששילם.

תחלוף

26. בית המשפט יהא בעל סמכות שיפוט ייחודית בתביעות המוגשות על פי חוק זה.

סמכות שיפוט

פרק ה': הקרן הבין-לאומית

סימן א': חובת הקרן הבין-לאומית לתשלום פיצויים

27. (א) הקרן הבין-לאומית היא אישיות משפטית כשרה לכל זכות, חובה ופעולה משפטית.

כשרות משפטית של הקרן הבין-לאומית

(ב) מנהל הקרן הבין-לאומית הוא נציגה החוקי של הקרן לענין חוק זה.

28. הקרן הבין-לאומית כצד להליך משפטי

(1) הומצאה תביעה לפיצויים לפי הוראות סעיף 21(ג) יחולו הוראות אלה:

(2) בית המשפט רשאי ליתן נגד הקרן הבין-לאומית פסק דין לפיצוי התובעים לפי הוראות חוק זה, אף אם הקרן האמורה לא הצטרפה להליך, אם נוכח שלמנהל הקרן הבין-לאומית ניתנה הזדמנות להצטרף כצד להליך;

(3) ניתן פסק דין נגד הקרן הבין-לאומית כאמור בפסקה (2) ופסק הדין נעשה חלוט, מנועה הקרן הבין-לאומית מלטעון לגבי העובדות והממצאים שנקבעו בפסק הדין.

סמכות בית המשפט לחייב את הקרן הבין-לאומית בתשלום פיצויים

29. (א) פסק בית המשפט, לפי הוראות סעיף 24(1) את סכום הפיצויים לכל תובע, וקבע בפסק הדין אחד או יותר מהאמור בפסקאות (1) עד (4) של סעיף קטן (ב), יפסוק בית המשפט גם את הסכום המגיע לכל תובע מתוך הסכום הכולל של הפיצויים שעל הקרן הבין-לאומית לשלם לפי הוראות פרק זה, בהתאם ליחס סכומי התביעות שנפסקו.

(ב) אלה קביעות בית המשפט בפסק דין בתביעה לפיצויים המחייבת את הקרן הבין-לאומית לשלם את הפיצויים שפסק:

(1) על פי הוראות האמנה לא קמה אחריות לנזק;

(2) בעל כלי השיט האחראי לנזק אינו יכול לעמוד בנטל הכספי הכרוך בביצוע פסק הדין ובלבד שהתובע נקט אמצעים כדין לביצוע פסק הדין;

(3) פוליסת ביטוח או בטוחה כספית, שניתנה לפי האמנה, אינה מגעת כדי סכום הפיצויים שפסק בית המשפט כאמור בסעיף 24(1) והסכום, כולו או חלקו, לא שולם לתובע לאחר שנקט אמצעים כדין למימושה של הפוליסה או הבטוחה;

(4) כלל סכום הפיצויים שפסק בית המשפט לפי סעיף 24 גבוה מחבותו של המבטח או נותן הבטוחה הכספית, כפי שזו הוגבלה על ידי בעל כלי השיט לפי פרק ג'.

(ג) הכרזת בית משפט בישראל על פסק חוץ כפסק אכיף לפי סעיף 24(3), יפסוק בית המשפט לזוכה בפסק החוץ את הסכום המגיע לו מתוך הסכום הכולל של הפיצוי שעל הקרן הבין-לאומית לשלם לפי הוראות פרק זה, בהתאם ליחס הסכומים שפסק בית המשפט לתובעים כאמור בסעיף 24(1).

סייג לחובת
תשלום פיצויים

30. (א) הקרן הבין-לאומית לא תישא בתשלום פיצויים לתובעים ובית המשפט לא יפסוק להם פיצויים מכספי הקרן הבין-לאומית לפי הוראות סעיף 29, אם נקבע בפסק הדין כי הוכח אחד מאלה:

(1) נזק הזיהום נבע מפעילות מלחמתית, סכסוך מזוין, פעילות עוינת, מלחמת אזרחים או מרד;

(2) נזק הזיהום מקורו בשמן שנפלט או שנשפך מכלי שיט שהוראות חוק זה אינן חלות עליו על פי סעיף 3;

(3) התובע לא הוכיח כי נזק הזיהום נבע מתקרית שבה היה מעורב כלי שיט.

(ב) נטל ההוכחה לענין פסקאות (1) ו-(2) של סעיף קטן (א) הוא על הקרן הבין-לאומית.

פטור מחובת
תשלום פיצויים

31. הוכיחה הקרן הבין-לאומית כי נזק הזיהום נגרם, כולו או חלקו, ממעשה או ממחדל של הניזוק במטרה לגרום נזק או בשל רשלנותו של הניזוק, רשאי בית המשפט לפטור את הקרן הבין-לאומית, באופן מלא או חלקי, מחובתה לתשלום פיצויים כלפי אותו ניזוק; הוראה זו לא תחול לגבי עלויות אמצעי מנע, לרבות אבדן או נזק נוסף הנגרמים מהשימוש באמצעי המנע.

הגבלת סכום
הפיצויים

32. הסכום הכולל של הפיצויים אשר תשלם הקרן הבין-לאומית לפי פרק זה, לגבי כל תקרית יחידה, מוגבל, באופן שהסכום הכולל של הפיצויים כאמור, בצירוף כלל סכום הפיצויים שהקצה בית המשפט מכספי קרן ההגבלה לפי הוראת סעיף 24, לא יעלה על הסכום שיחושב כאמור בתוספת השלישית.

תחלוף לקרן
הבין-לאומית
למדינה

33. (א) שילמה הקרן הבין-לאומית פיצויים לתובע, עוברת זכותו של התובע כלפי בעל כלי השיט, מבטחו, מי שנתן בטוחה כספית או כל אדם אחר, אל הקרן הבין-לאומית, בשיעור התשלומים ששילמה.

(ב) שילמה המדינה או מי מטעמה פיצויים לתובע, עוברת זכותו של התובע כלפי בעל כלי השיט, מבטחו, מי שנתן לו בטוחה כספית או כל אדם אחר, למדינה, בשיעור התשלומים ששילמה.

סימן ב': היטל השתתפות בקרן הבין-לאומית

היטל השתתפות
בקרן הבין-לאומית

34. (א) בסימן זה –
"מיתקן מסוף" – אתר המשמש לאחסנת שמן כצובר, המסוגל לקלוט שמן אשר הוכל בים, לרבות כל מיתקן הממוקם במרחק מן החוף, אך קשור לאותו אתר;

"שמן משתתף" – שמן שהתקיים בו אחד מאלה:

(1) יובא דרך הים ונתקבל בנמל או במיתקן מסוף בישראל לאחסון;

(2) נתקבל בישראל בנמל או במיתקן מסוף כיעד ראשון, לאחר שנפרק במדינה שאינה חברה באמנת הקרן.

(ב) בעל מטען או יבואן אשר במשך שנת כספים מייבא מעל 150,000 טון שמן משתתף ישלם היטל השתתפות בקרן הבין-לאומית, שייקבע על בסיס כלל חבות מדינת ישראל לקרן הבין-לאומית לשנת כספים בהתאמה לחלקו היחסי מתוך כלל כמות השמן המשתתף שנתקבל בישראל באותה שנה.

(ג) לא שילם בעל מטען או יבואן את היטל ההשתתפות החל עליו במועד שנקבע, יחויב בעל המטען או היבואן האמור בתשלום ריבית פיגורים בהתאם להוראות אמנת הקרן ובתשלום ריבית נוספת כפי שקבע שר התחבורה בהתאם להוראות סעיף קטן (ה).

(ד) היטל ההשתתפות כאמור בסעיף קטן (ב) ישולם למנהל, והוא יעבירו לקרן הבין-לאומית.

(ה) שיעור ההיטל והמועדים, הדרכים והתנאים לתשלומו ולהעברתו לקרן הבין-לאומית, וכן שיעור הריבית הנוספת בשל אי תשלום ההיטל במועד, ייקבעו בידי שר התחבורה באישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

35. לצורך חישוב כמות השמן המשתתף של בעל מטען או יבואן בשנת כספים, תובא בחשבון כל כמות שמן משתתף שיובאה גם באמצעות חברה בת, חברה מסונפת או חברה קשורה, כמשמעותן בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁶, של אותו בעל מטען או יבואן.

חישוב כמות שמן משתתף

פרק ו': עבירות

36. (א) בעל כלי שיט המוביל שמן ואין לו פוליסת ביטוח או בטוחה כספית להובלת השמן, בניגוד להוראות סעיף 4(א), דינו – קנס פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(א3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977⁷ (בחוק זה – חוק העונשין).

עונשין

(ב) העושה אחד מאלה, דינו – קנס פי שניים מהקנס האמור בסעיף 61(א3) לחוק העונשין –

(1) משיט כלי שיט בלי שיש בכלי השיט תעודת אישור, בניגוד להוראות סעיף 6;

(2) משיט כלי שיט בניגוד להוראות המנהל או מנהל נמל, לפי הוראות סעיף 7.

(ג) נעברה עבירה לפי סעיף זה בידי תאגיד, דינו – קנס פי ארבעה מהקנס שנקבע לאותה עבירה.

(ד) נעברה עבירה לפי סעיף זה, ועושה העבירה המשיך לבצע את העבירה לאחר שנמסרה לו התראה בכתב מאת המנהל לענין ההפרה, דינו – נוסף על העונש הקבוע לעבירה, קנס נוסף, בשיעור חמישה אחוזים מהקנס הקבוע לעבירה, לכל יום שבו נמשכת העבירה, מיום מסירת ההתראה, או ממועד מאוחר יותר שנקבע בה אם נקבע: על מסירה לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 237 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982¹⁰, בענין המצאת מסמכים, בשינויים המחויבים.

⁶ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

¹⁰ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

פרק ז': שונות

דין המדינה
ודין מדינות
אחרות בעלות
כלי שיט

37. (א) לענין חוק זה, דין המדינה כבעלת כלי שיט בעת שהוא בשימוש מסחרי, כדין בעל כלי שיט אחר, ואולם חובת הביטוח או הבטוחה הכספית לפי סעיף 4 והחובה לשאת תעודת אישור לפי סעיף 6 לא יחולו, ובלבד שהמנהל באישור שר התחבורה ושר האוצר הוציא לכלי השיט תעודה לפיה כלי השיט הוא בבעלות המדינה וחבות המדינה כבעל כלי השיט לנזק זיהום מכוסה על ידה בגובה סכום החבות הקבוע לפי חוק זה, וכלי השיט נושא תעודה זו בעת הפלגתו; תעודה כאמור תהיה ככל האפשר ובשינויים המחויבים, כאמור בתוספת השניה.

(ב) דין מדינה החברה באמנה כבעלת כלי שיט בעת שהוא בשימוש מסחרי, כדין המדינה, ואולם התעודה האמורה בסעיף קטן (א) תוצא בידי הרשות המוסמכת של אותה מדינה, וסכום החבות ונוסח התעודה יהיו כקבוע לפי האמנה.

38. (א) שר התחבורה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו, וכן רשאי הוא לשנות את התוספת השניה.

(ב) תוקנה האמנה או אמנת הקרן, באופן שהוראותיה אינן תואמות עוד את הוראות התוספת הראשונה או התוספת השלישית, לפי הענין, והתיקון אושרר, יתקן שר התחבורה, בצו, את התוספת הראשונה או התוספת השלישית, לפי הענין, באופן שסכומי הגבלת החבות הקבועים בתוספת הראשונה, או הסכום הכולל של הפיצויים שניתן להטיל על הקרן הבינ-לאומית הקבוע בתוספת השלישית, יהיה כאמור בתיקון שאושרר.

39. שר המשפטים, בהסכמת שר התחבורה, יתקין תקנות בדבר סדרי הדין לענין חוק זה, לרבות בדבר בקשה להקמת קרן הגבלה, הגשת תביעה לפיצויים, דרכי מסירת הודעות ומסמכים וערעור.

תקנות סדרי
דין

40. בפקודת מניעת זיהום מי ימים בשמן [נוסח חדש], התש"ם-1980¹¹, בסעיף 29, אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

תיקון פקודת
מניעת זיהום
מי ימים בשמן

"(ו) הורשע אדם בעבירה לפי סעיף 18, ועל אותו מעשה שעליו הורשע חל חוק האחריות לפיצוי נזקי זיהום בשמן, התשס"ד-2004¹², והוגשה תביעה לפיצויים לפי סעיף 21 לאותו חוק, לא יחולו על מי שהורשע כאמור הוראות סעיף זה, וכן לא יחולו הוראות סעיף 30."

41. (א) תחילתו של חוק זה שנה מיום שמדינת ישראל הפקידה הודעות בדבר אשרור האמנה ואמנת הקרן בידי ממשלת ישראל אצל המזכיר הכללי של ארגון הספנות הבינ-לאומי.

תחילה

(ב) שר התחבורה יפרסם ברשומות הודעה בדבר הפקדת הודעות האשרור ומועדן, כאמור בסעיף קטן (א), סמוך ככל האפשר להפקדתן.

תוספת ראשונה

(סעיפים 4 ו-10)

(חישוב סכומי החבות של בעל כלי השיט)

1. בתוספת זו, "יחידת חישוב" - זכות המשיכה המיוחדת (Special Drawing Right) כפי שהוגדרה על ידי קרן המטבע הבינ-לאומית.

¹¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 33, עמ' 630.

¹² ס"ח התשס"ד, עמ' 274.

2. סכומי הגבלת החבות יהיו כלהלן:

- (1) לגבי כלי שיט שתפוסתו ברוטו אינה עולה על 5,000 טון רשום - סכום השווה בשקלים חדשים ל-4.51 מיליון יחידות חישוב;
- (2) לגבי כלי שיט שתפוסתו ברוטו מעל 5,000 טון רשום - סכום השווה בשקלים חדשים ל-4.51 מיליון יחידות חישוב, בתוספת של סכום השווה בשקלים חדשים ל-6.31 יחידות חישוב לכל טון רשום שמעל 5,000 הטון הראשונים;
- (3) הגבלת החבות לא תעלה על סכום השווה בשקלים חדשים ל-89.77 מיליון יחידות חישוב.

3. לצורך חישוב סכום הגבלת החבות בשקלים חדשים, כאמור בסעיף 2 בתוספת זו, ישמשו שערי החליפין האלה:

- (1) שער החליפין של יחידת החישוב לעומת הדולר של ארצות הברית של אמריקה כפי שפרסמה קרן המטבע הבין-לאומית ביום הקמת קרן ההגבלה לפי סעיף 15 לחוק זה;
- (2) שער החליפין היציג של הדולר של ארצות הברית של אמריקה לעומת השקל החדש כפי שפרסם בנק ישראל ביום הקמת קרן ההגבלה כאמור בפסקה (1).

תוספת שנייה

(סעיף 5)

(תעודת אישור לפוליסת ביטוח ולבטוחה כספית לכיסוי חבות בנזיקין לנזק זיהום בשמן)

מדינת ישראל

STATE OF ISRAEL

**תעודת אישור בדבר ביטוח או בטוחה כספית אחרת לכיסוי
חבות בנזיקין לנזק זיהום בשמן**

**CERTIFICATE OF INSURANCE OR OTHER FINANCIAL SECURITY IN
RESPECT OF CIVIL LIABILITY FOR OIL POLLUTION DAMAGE**

ניתנה בהתאם להוראות האמנה הבין-לאומית בדבר אחריות לנזקי זיהום בשמן, 1992

Issued in accordance with the provisions of the
International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage, 1991

Certificate No. תעודה מס'

Name and address of owner (שם וכתובת בעל כלי השיט)	Port of registry (נמל רישום)	Distinctive number or letters (מספר רישום או אותיות היכר)	Name of ship & IMO Number (שם האניה ומספר אימ"ו)
---	---------------------------------	--	---

.....
.....

THIS IS TO CERTIFY:

זאת לתעודה:

that there is in force in respect of the above-named ship a policy of insurance or other financial security satisfying the requirements of Article VII of the International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage, 1992.

כי לכלי השיט דלעיל פוליסת ביטוח או בטוחה כספית אחרת בתוקף, העומדת בדרישות החוק והאמנה.

Type of Security סוג הבטוחה

Duration of Security תקופת תוקף הבטוחה

Name & Address of the Insurer(s) and/or Guarantor(s) שם וכתובת המבטח(ים) ו/או הערבי(ים)

Name שם

Address כתובת

This certificate is valid until תעודה זו בתוקף עד

Issued or certified by The Shipping & Ports Administration The Ministry of Transport Government of the State of Israel ניתנה על ידי מנהל מינהל הספנות והנמלים, משרד התחבורה, מדינת ישראל

At Date במקום בתאריך

.....
Signature and Title of issuing or certifying official התימה וחותמת המנהל

תוספת שלישית

(סעיף 32)

(הסכום הכולל של הפיצויים המוטל על הקרן הבין-לאומית)

1. בתוספת זו, "יחירת חישוב" - כהגדרתה בתוספת הראשונה.
2. הסכום הכולל של הפיצויים שניתן להטילו על הקרן הבין-לאומית יהיה סכום השווה בשקלים חדשים ל-203 מיליון יחידות חישוב.
3. לצורך חישוב הסכום כאמור ישמש שער החליפין של יחירת החישוב לעומת הדולר של ארצות הברית של אמריקה ביום שבו החליטה מועצת הקרן הבין-לאומית על מועד התשלום הראשון של הפיצויים.
4. ריבית שנצברה על קרן הגבלה שהוקמה לפי החוק, לא תבוא בחשבון סכום הפיצויים שהקצה בית המשפט מכספי קרן ההגבלה, לצורך חישוב. הסכום הכולל של הפיצויים שניתן להטילו על הקרן הבין-לאומית, לפי סעיף 32 לחוק זה.

אביגדור ליברמן
שר התחבורה

אריאל שרון
ראש הממשלה

ראובן ריבלין
יושב ראש הכנסת

משה קצב
נשיא המדינה